

בית מקדש בזעיר אנפין

"הבית היהודי אינו אלא **בית מקדש בזעיר אנפין**, אין זה בית שמצטמצם בחדר אוכל וחדר שינה, אלא מקום להשראת השכינה. והאישה היהודית היא הכהנת בביתה, העובדת את עבודת הקודש. זהו תפקידה של האם היהודית: **לגדל יחידים בקדושה, לזככם ולנשאים לרום פסגת ההתעלות.**

האישה בכל הלהט הנפשי שנתברכה בו, בכל חום ליבה ונשמתה, תפזר את אבקת העופרת של החיים האפורים, המעיק על כנפי נשמות ילדיה ומכביד עליהם, ומושך אותם אל האדמה..."

(מתוך דברי הרב משה חיים לאו הי"ד)

הרקע והאווירה

יכול האב לצוות לילדיו שילמדו תורה, ויכול הוא גם לומר להם מוסר ולגער בהם אם הוא רואה שאינם לומדים כראוי, אבל מה שעוד יותר חשוב מכל הוא **הרקע והאווירה של הבית**, המעניקים את **הדחיפה האמתית** ללימוד התורה.

תפקיד זה מוטל על האם, המסוגלת להמתיק את כל המצוות ובמיוחד את השבת ואת לימוד התורה. וזו ה'תורה' של האמא, שעליה הצטוונו ב"אל תטוש". תורה זו באה לידי ביטוי **בחיוב המצוות ובהאדרת כבודה של תורת אלוקינו** בעיני הילדים הרכים, על כל המשתמע מכך.

האמא צריכה **'לעשות עסק' מהמצוות**, לעשות מזה 'אירוע שלם', להוכיח שחפצי המצוות חשובים ויקרים ואין להם כל תחליף.

רשמים אלה יישארו בליבות הבנים והבנות, וגם לכשיגדלו ויעזבו את בית הוריהם, יהיו ספוגים באהבת התורה, ולא יוכלו ליטוש אותה כל ימיהם.

(דברי הרבי מנדבורנא, מובא בעלינו לשבח ח"ב, עמ' תקמג)

את יסוד החינוך הילדים מקבלים לפי ההנהגה הכללית בבית, מה שהם רואים וקולטים מההורים.

הרוצה להנהיג את ביתו בחכמה, ישים ליבו שתהיה מורגשת בבית **אווירה של מידות טובות מצד ההורים**. וכן שיהיה מורגש בבית **דקדוק ההלכה**, שייאמרו בבית ההלכות שיש להיזהר בהן, כגון כל ענייני ברכות הנהנין. ובמיוחד ברכת המזון שיהיה בקול רינה ושמחה.

וכן **שיישמע קול לימוד התורה בבית**, וכל שיחת היום שתהיה מענייני הלימוד, שיידעו הקטנים שהעסק של האבא הוא ללכת לכולל ללמוד, וכשהוא בא - שתהא שיחתם: **"אבא בא מהכולל"**, וכהנה וכהנה.

יש ללמד את הילדים מידת **היותור** וטובת לב, לרצות להיטיב לאחרים וכדומה. וכן להרגיל אותם **לאהוב את לימוד התורה**, ושיהיה כל עסקם בתורה ושינונה, כדי לדעת תוכן הדברים בעל פה.

(קונטרס "דבר זה רבנו הגדול אמרו". עמ' 21)

חיי טוהר ושלמות

אצל האבות הקדושים רואים שיצחק היה מדבר עם יעקב ועשו, יעקב דיבר עם בניו השבטים הקדושים. אך לא מצאנו שאברהם אבינו מדבר עם יצחק בנו, פרט לפעם אחת ויחידה, בעקידה, כשיצחק שואל: "הנה האש והעצים ואיה השה לעולה."

הביאור הוא, שלחיות בבית של אברהם אבינו ושרה אמנו, לראות את הבית וההנהגה, את כל מהלך החיים בבית הגדול הזה - **אין צורך בדיבורים**, אין צורך לחנך. **הדוגמא האישית של ההורים היא מחנכת. והדוגמא של הבית היא החינוך.**

בעקידה הייתה פליאה נשגבה, כאילו נגד החינוך של יצחק, עד ששאל "ואיה השה לעולה". רק כאן יצחק מתעורר לשאול, אך כל מהלך החיים פשוטים וברורים.

(הספד הגאון הרב עזריאל אויערבאך שליט"א על הרבנית קנייבסקי ע"ה / קונטרס "מספד גדול", עמ' יז)

כאשר ההורים חדורים רוח תורה ומצוות, ומתנהגים בחיי טוהר ושלמות לעיני ילדיהם, בית כזה משפיע על הצאצאים, ומעביר **רוח קדושה וטהרה** על ילדי הבית, **אפילו ללא הדרכה ישירה.**

האווירה השוררת במשפחה זו, הליכות הבית, הדיבור השקט והנימוסי, מעשי המצווה, הזהירות וההרחקה מעבירה, שמחת החג וקדושת השבת, כל אלה מטביעים רושם עמוק בנפשות הצאצאים הגדלים בחיק משפחה זו, הרוצים לחקות את דרכי ההורים הנעלים.

(הרב שרגא וייס)

החינוך הטוב ביותר

"אני לא זוכרת שהרב או הרבנית אלישיב ע"ה היו מעירים לילדיהם על התנהגותם. אצלם החינוך לא היה בעזרת חגורה או מבצעים, אלא באמצעות **דוגמא אישית**. הילדים ראו מה חשוב באמת לאבא ולאמא ועשו זאת, שהרי כל ילד מטבעו רוצה לשמח את הוריו.

הרב מעולם לא אמר לילדים מה לקנות או לא לקנות, וגם לא אמר להם מה מותרות בעיניו. **כולנו הרגשנו זאת**. מי שביקר בבית חמי ונחשף לפשטות שבה הוא מרוהט, פשוט לא יכול היה לעזוב את המקום ולהזמין לעצמו מדיח כלים איכותי, גם אם זה היה חלק מסדר היום שהוא תכנן לעצמו עוד לפני הביקור. קל וחומר מי שגדל בבית פנימה.

כך היה גם בכל נושאי החינוך. בבית הרב לא הייתה שנייה שלא נוצלה עד תומה. שעת האוכל, לדוגמא, הייתה שעה של איחוד משפחתי, אבל ברגע שבו נגמרה הארוחה הרב היה חוזר אל ספריו. **הדוגמא האישית שראינו בבית הייתה החינוך הטוב ביותר שהרב יכול היה להעניק לכולנו.**

(הרבנית יוכבד אלישיב תחי', כלתו של הרב אלישיב זצ"ל בראיון)